

SINTEZA OBIECȚIILOR ȘI PROPUNERILOR
la proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative
(privind forma electronică a mandatului avocatului)

Organele care au înaintat propuneri sau obiecții	Nr.	Conținutul obiecțiilor sau propunerii	Opinia Ministerului Justiției
Obiecții și propuneri recepționate în cadrul avizării			
Procuratura Generală	1.	Verificând și apreciind conținutul proiectului, având în vedere faptul că proiectul a fost elaborat în scopul simplificării procedurii de contractare a serviciilor de asistență juridică la distanță, prin reglementarea formei electronice a mandatului avocatului, avizăm pozitiv proiectul Hotărârii Guvernului cu următoarele obiecții: La Art. III din proiect propoziția „sau, după caz, un alt document ce îi confirmă împuternicirile”, considerăm că urmează a fi exclusă, deoarece art.60 alin.(2) al Legii cu privire la avocatură reglementează că: „împuternicirile avocatului se confirmă prin mandat.”, fapt ce este reiterat și la Art. II al proiectului. Respectiv, legea stabilește în mod exhaustiv că împuternicirile avocatului se confirmă doar prin mandat, iar propoziția menționată supra va duce la apariția unor incertitudini în aplicarea prevederilor legii. În acest sens, considerăm că și la Art. IV sintagma „de reprezentat” urmează a fi exclusă.	Se acceptă Sintagma criticată a fost exclusă din proiect.
Uniunea Avocaților din Republica Moldova	2.	Concomitent, la art. 49 și 50 al Codului de executare propunem reglementarea separată, de exemplu prin completarea art. 49 cu alineatul (1¹), a faptului că împuternicirile avocatului sau avocatului stagiar se confirmă prin mandatul avocațial sau copia certificată a mandatului avocatului semnat cu semnătură electronică calificată, iar la alin. (1) art. 50 se va completa cu referire la mandatul avocațial drept act care confirmă împuternicirile de reprezentare în cadrul procedurii de executare.	Se acceptă Proiectul a fost completat.
Ministerul Afacerilor Interne	3.	La proiectul de lege: La Art. III, amendamentul art. 70 alin. (7), se propune excluderea textului „sau, după caz, un alt document ce îi confirmă împuternicirile”. În acest sens, nu este clar despre care document se menționează or, în conformitate cu art. 60 alin. (2) din Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură, împuternicirile avocatului se confirmă prin mandat, iar formularul	Se acceptă Sintagma criticată a fost exclusă din proiect.

		mandatului este un document de strictă evidență, ale cărui conținut, formă și mod de utilizare se aprobă de către Guvern. Totodată, se atrage atenția asupra notei informative, care este necesar de a fi ajustată în conformitate cu prevederile anexei nr. 1 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.	
	4.	Suplimentar, având în vedere obiectul de reglementare al proiectului, se propune modificarea alin. (3) al art. 28 din Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești și anume, după cuvintele „mandatul avocatului” se va completa cu textul „sau copia certificată a acestuia, semnată cu semnătură electronică calificată”.	Nu se acceptă Prevederile generale despre forma mandatului și modul de certificare a acestuia sunt incluse în Legea nr. 1260/2002. În alte legi, este suficientă doar menționarea faptului că împuternicirile avocatului pot fi confirmă prin mandat.
Agencia de Guvernare Electronica	5.	Propuneri de ordin general: 1. Potrivit argumentării din Capitolul 2 din nota informativă la proiect, finalitatea urmărită prin proiect constă în asigurarea implementării Soluției informatice e-Dosar judiciar din cadrul Sistemului informațional judiciar (SI e-DJ). Din această perspectivă, considerăm că soluția juridică propusă de autor de confirmare a împuternicirilor avocatului prin o copie certificată a mandatului avocatului semnat cu semnătură electronică este defectuoasă, întrucât scopul SI e-DJ constă în automatizarea procesului de depunere a cererii în instanța de judecată în format electronic și distribuirea materialelor din dosar în formă electronică. Astfel, în cazul în care avocatul va opta pentru depunerea, prin intermediul SI e-DJ, a cererii de chemare în judecată în formă electronică el urmează să anexeze la aceasta și mandatul său de asemenea în format electronic, atât cererea, cât și mandatul fiind semnate cu semnătură electronică calificată, precum și varianta electronică a tuturor materialelor care vor forma dosarul electronic judiciar. Cu alte cuvinte, în cazul depunerii cererii de chemare în judecată în formă electronică nu este clar care este logica anexării la aceasta a copiei certificate pe suport de hârtie a mandatului avocatului întocmit în formă de document electronic. Prin urmare, considerăm că trimiterea în nota informativă a proiect la dispozițiile art.40 alin.(12) din Legea nr.124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, ca și baza legală pentru formularea soluției juridice respective, este una irelevantă în cazul reglementării utilizării formei electronice a mandatului avocatului.	Precizare În cazul prezentării mandatului avocatului în formă electronică, nu va fi necesară prezentarea/anexarea copiei certificate a acestuia, or, verificarea autenticității semnăturii se va efectua prin intermediul platformei guvernamentale www.msign.gov.md. Copia „certificată a mandatului electronic al avocatului” va fi utilizată doar în cazurile în care mandatul respectiv trebuie prezentat unor persoane fizice/juridice care nu au posibilitatea de a vizualiza forma electronică sau de a verifica autenticitatea semnăturii electronice aplicate pe mandat.

6.	2.Urmărind scopul proiectului de simplificare a procedurii de contractare a serviciilor de asistență juridică la distanță, considerăm oportun să menționăm că, prin Hotărârea Guvernului nr.375/2020, a fost instituit Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice, format de Sistemul informațional automatizat „Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice” (MPower) (SIA „MPower”). Potrivit pct.3 sbp.1) și 4 din Conceptul SIA „MPower”, aprobat prin același act normativ, împuternicire de reprezentare în baza semnăturii electronice este un act juridic unilateral al unei persoane fizice sau persoane juridice de drept public sau de drept privat (reprezentat), care nu necesită autentificare notarială, creat și semnat în cadrul SIA „MPower”, prin care aceasta abilitază o altă persoană fizică sau persoană juridică (reprezentant) să o reprezinte și să acționeze în raport cu terții în numele și pe seama sa. Pe lângă crearea și semnarea împuternicirilor de reprezentare semnate electronic, una dintre sarcinile de bază realizate de SIA „MPower” constă în verificarea validității împuternicirilor de reprezentare semnate electronic. Această posibilitate rezultă din faptul că după introducerea completă sau parțială a datelor necesare, împuternicirii de reprezentare i se atribuie un cod unic de identificare complex (alfanumeric), generat în mod aleatoriu de SIA „MPower”. După acordare, până la revocare sau expirarea termenului de valabilitate, împuternicirea de reprezentare este păstrată în Registru, în vederea vizualizării și verificării valabilității acesteia. Verificarea poate fi realizată de către un operator sau sistem informațional al prestatorului de servicii prin intermediul unei interfețe programatice a SIA „MPower”, prin introducerea codului unic de identificare a împuternicirii care poate fi vizualizat din conținutul acesteia. În această ordine de idei, recomandăm autorului să examineze oportunitatea completării proiectului cu norme care să prevadă că mandatul avocatului poate fi întocmit și în forma unei împuterniciri de reprezentare ce se conține în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice, validitatea căreia poate fi verificată de către instanța judecătorească și justițiabili prin intermediul portalului web https://mpower.gov.md.	Nu se acceptă Conform art. 60 alin. (2) din <i>Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură</i> „Împuternicirile avocatului se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.” Proiectul vine cu completări la acest alineat, ce vor detalia faptul că mandatul poate fi atât pe suport de hârtie, cât și în formă electronică. Precizăm că mandatul avocatului nu poate fi întocmit în forma unei împuterniciri de reprezentare ce se conține în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice, or în acest Registru nu este reglementat formularul mandatului, care este un document de strictă evidență. Mai mult ca atât, mandatul avocatului urmează a fi semnat de avocat și de client, ceea ce SIA „MPower” nu asigură.
7.	Luând în considerare propunerile generale expuse supra, formulăm următoarele propuneri la articolele din proiectul de lege: 1. La art. I, propunem ca modificarea la articol 244 alineatul (6) din Codul fiscal nr.1163/1997 să fie expusă în următoarea redacție: „(6) Împuternicirile avocatului se confirmă prin mandatul avocatului întocmit pe suport de hârtie sau în formă de document electronic semnat cu	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 6 din sinteză și Nota informativă.

		semnătura electronică calificată sau de împuternicire de reprezentare ce se conține în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice.”.	
8.	2. La art. II: 1) pornind de la scopul declarat al proiectului de lege, considerăm oportun să fie introdusă o modificare corespunzătoare și în articolul 60 alineatul (1) din Legea nr.1260/2002 cu privire la avocatură, după cum urmează: „la alineatul (1): primul enunț se completează cu cuvintele „sau în formă de document electronic semnat cu semnătura electronică calificată; al doilea enunț, după sintagma „în formă scrisă” se completează cu cuvintele „sau în formă de document electronic semnat cu semnătura electronică calificată”; 2) propunem ca la modificarea la alineatul (2) al aceluiași articol 60, enunțul al doilea să fie expus în următoarea redacție: „Mandatul avocatului poate fi întocmit pe suport de hârtie sau în formă de document electronic semnat cu semnătura electronică calificată sau de împuternicire de reprezentare ce se conține în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice.”.	Nu se acceptă 1) Alineatul (1) din art. 60 din <i>Legea 1260/2002 cu privire la avocatură</i> reglementează forma în care urmează a fi încheiat „contractul de asistență juridică”, acesta nu conține prevederi referitoare la mandat. Precizăm că expresia „formă scrisă” are un sens general, ce include: forma scrisă olograf, cea tapată și imprimată, precum și forma electronică. Drept urmare, completarea propusă nu este oportună. 2) În partea ce ține de „împuternicirea de reprezentare”, a se vedea comentariile de la pct. 6 din sinteză.	
9.	3. La art. III, propunem ca modificarea la articolul 70 alineatul (7) subpunctul 3) din Codul de procedură penală nr.122/2003 să fie expusă în următoarea redacție: „3) mandatului avocatului întocmit pe suport de hârtie sau în formă de document electronic semnat cu semnătura electronică calificată sau de împuternicire de reprezentare ce se conține în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice.”.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 6 din sinteză și nota informativă.	
10.	4. La art. IV, propunem ca modificarea la articolul 80 alineatul (7) din Codul de procedură civilă nr.225/2003 să fie expusă în următoarea redacție: „(7) Împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se confirmă prin mandatul avocatului sau, după caz, avocatului stagiar întocmit pe suport de hârtie sau în formă de document electronic semnat cu semnătura electronică calificată sau de împuternicire de reprezentare ce se conține în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice.”.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 6 din sinteză și nota informativă.	
11.	5. La art. V, propunem ca modificarea la articolul 46 alineatul (1) din Codul administrativ nr. 116/2018 să fie expusă în următoarea redacție:	Se acceptă parțial.	

		„al doilea enunț va avea următorul cuprins: „Împuternicirile reprezentantului se consemnează în procură sau în mandatul avocatului, întocmite pe suport de hârtie sau în formă de document electronic semnat cu semnătura electronică calificată, sau de împuternicire de reprezentare ce se conține în Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice (în continuare – împuternicire în baza semnăturii electronice).; enunțul al treilea, după cuvântul „procurii” se completează cu cuvintele „sau al mandatului avocatului”.	Precizăm că forma mandatului avocatului este deja reglementată în Legea nr. 1260/2002. Din redacția propusă pentru al doilea enunț rezultă o tendință de a reglementa și în cadrul Codului administrativ forma mandatului avocatului. Acest fapt nu poate fi acceptat, or va crea dublare de norme juridice. Propunerea ce se referă la al treilea enunț a fost acceptată.
Curtea Supremă de Justiție	12.	În urma examinării proiectului remis spre avizare cât și a notei informative, în temeiul art. 33 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, dorim să menționăm că Curtea Supremă de Justiție salută modificările propuse prin proiectul Hotărârii enunțate, care va avea drept scop simplificarea procedurii de contractare a serviciilor de asistență juridică la distanță, adaptarea profesiei de avocat la strategiile de digitalizare a sistemului judiciar și ale autorităților publice la nivel național, astfel încât avocații să poată ține pasul cu evoluția digitalizării, să rămână relevanți pe piața serviciilor juridice și să fie cât mai pregătiți pentru a răspunde noilor provocări ridicate de evoluțiile tehnologice. Totodată Curtea Supremă de Justiție ține să specifice că, potrivit notei informative pentru verificarea autenticității mandatului întocmit sub formă de document electronic, atât instanțele de judecată, cât și alte autorități publice sunt în drept de a solicita avocatului prezentarea formularului mandatului în original pe un suport digital sau o copie certificată a mandatului semnat cu semnătură electronică calificată. Astfel în vederea evitării situației respective, ținem să menționăm că există un Portal al instanțelor de judecată, însă până în prezent nu a fost prevăzut un plan pentru crearea unui Portal al barourilor sau a Uniunii avocaților. Portalul respectiv ar asigura un punct unic de interacțiune online atât la nivel intern, între formele de exercitare a profesiei și organele profesiei, cât și la nivel extern, cu celelalte instituții ale sistemului judiciar și cu justițiabilii. Acest spațiu digital ar oferi o monitorizare completă a tuturor acțiunilor și modificărilor în cazul fiecărui membru, de la momentul primirii în profesie până la încetarea calității de avocat. De asemenea, ar oferi un cadru de încredere la interacțiunea cu instanțele de judecată și cu justițiabilii.	Precizare Propunerile prezentate excedează obiectul de reglementare a prezentului proiect. Eventual acestea urmează a fi luate în considerare în contextul elaborării unui alt proiect de act normativ.

		Prin urmare, noile sisteme ar trebui proiectate pentru a fi compatibile cu sistemele deja implementate, cum ar fi Sistemul informațional judiciar, astfel încât, pe de o parte, să existe posibilitatea accesării mai facile a dosarului electronic de către avocat, iar pe de alta parte, să existe posibilitatea identificării electronice a avocatului de către instanțe pentru a verifica mandatul întocmit sub formă de document electronic. Adaptarea profesiei de avocat la schimbările tehnologice le va permite acestora să rămână relevanți și să fie cât mai pregătiți pentru a răspunde noilor provocări juridice ridicate de evoluțiile tehnologice.	
A.O. „Centrul de Resurse Juridice din Moldova”	13.	CRJM salută inițiativa Ministerului Justiției. Cu această ocazie, propunem soluționarea și a unei alte provocări ce îngreunează contractarea serviciilor juridice la distanță – recunoașterea valabilității mandatului avocațial la etapa executării hotărârii judecătorești. Conform art. 50 alin. 1 Cod de executare, mandatul avocațial nu poate confirma împuternicirile avocatului de a reprezenta clientul său la etapa executării hotărârii judecătorești, și nici să primească bunuri sau bani în numele clientului, chiar dacă acest drept este menționat în art. 81 Cod de procedură civilă și este de asemenea menționat în mandatul semnat de client la începutul procesului. Aceste împuterniciri pot fi menționate doar în procură. Cu alte cuvinte, reclamantul ar trebui să emită avocatului două acte, mandatul și procura, ceea ce este o solicitare birocratică nejustificată. Modificările propuse: Art. 41 „2) Numerarul se eliberează creditorului sau unei alte persoane care are <u>mandat sau</u> procură ce confirmă acest drept.” Art. 49 „(1) Împuternicirile reprezentantului trebuie să fie formulate în <u>mandat</u>, procură sau în contract, întocmite în condițiile legii.” Art. 50 „(1) Împuternicirea de reprezentare dă dreptul de a efectua toate actele legate de procedura de executare, cu excepția celor de prezentare sau de retragere a documentului executoriu, de transmitere a împuternicirilor către o altă persoană (substituire), de încheiere a tranzacției, de contestare a actelor executorului judecătoresc, de schimbare a modului de executare, de amânare sau de eşalonare a executării, de primire a mijloacelor bănești sau a bunurilor, despre care se va menționa expres în <u>mandatul sau</u> procura eliberată de reprezentat, sub sancțiunea nulității.”	Se acceptă Proiectul a fost completat.
Obiecții și propuneri recepționate în cadrul avizării repetate			

Agencia de Guvernare Electronica	14.	La art. II, in noua redactie a articolului 60 alineatul (2) din Legea nr.1260/2002 cu privire la avocatura, primul enunt recomandam sa se examineze suplimentar, deoarece, comparand cu redactia in vigoare a acestuia, constatam ca in formula propusa a fost exclusa, in opinia noastra neclar, norma ce reglementeaza imputernicirile avocatului stagiar.	Precizare Conform art. 15 alin. (2¹) din <i>Legii nr. 1260/2002 cu privire la avocatura</i> „Reglementarile referitoare la avocat sunt aplicabile si avocatului stagiar, daca prin prezenta lege nu este stabilit altfel.” In acest sens, nu este necesara reglementarea suplimentara in art. 60 alin. (2) a imputernicirilor avocatului stagiar.
	15.	La art. VI, propunem sa se examineze suplimentar redactia modificarii la articolul 46 alineatul (1) din Codul administrativ nr.116/2018. Pentru acuratețe, consideram ca din textul „(semnata olograf sau prin semnatura electronica),” virgula urmeaza a fi exclusa, intrucât aceasta nu se regăsește in redactia in vigoare, si plasata anterior textului „in mandatul avocatului”.	Se accepta